

FARKLI EĞİTİM PROGRAMLARINDAKİ ÖĞRENCİLERİN FİNANSAL MUHASEBE DERSİNE İLİŞKİN ALGILARINA YÖNELİK BİR UYGULAMA: ÇANKIRI ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Yusuf GÖR
Çankırı Karatekin Üniversitesi, (yusufgor23@gmail.com)

ÖZET

Son yıllarda yaşanan teknolojik gelişmeler ve eğitimde yapılan sistem değişiklikleri neticesinde muhasebe eğitiminde kaliteyi arttırmaya yönelik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmalardan bazıları öğrenme eylemini gerçekleştiren öğrencilerin muhasebe eğitimine yönelik algılarını tespit etmeye yöneliktir. Bu çalışma da öğrencilerin muhasebe eğitimine yönelik algılarını hangi faktörlerin etkilediği araştırılmaktadır. Bu doğrultuda farklı eğitim programlarının muhasebe eğitimine yönelik algıyı etkileyip etkilemediği incelenmektedir. Bu kapsamda Çankırı Karatekin Üniversitesi'nde İşletme, İktisat, Uluslararası Ticaret ile Bankacılık ve Finans bölümlerinde eğitim görmekte olan öğrencilerden elde edilen veriler incelenmiştir. Çalışmada demografik özellikler frekans analizi ile diğer veriler ise faktör analizi, eşli t testi, Pearson Korelasyon testi ve çoklu regresyon analizleri ile incelenmiştir. Sonuç olarak farklı eğitim programlarında yer alan öğrencilerin özelliklerinin finansal muhasebe eğitimine yönelik bakış açısını etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Faktör Analizi, Eşli T Testi, Boşluk Modeli.

AN APPLICATION FOR THE PERCEPTIONS OF THE FINANCIAL ACCOUNTING COURSE OF STUDENTS IN DIFFERENT EDUCATION PROGRAMS: CANKIRI EXAMINATION

ABSTRACT

In recent years, studies have been started to increase the quality of accounting education as a result of technological developments and system changes made in education. Some of these studies are aimed at determining the perceptions of students who perform learning activities towards accounting education. In this study, it is investigated which factors affect the perceptions of students about accounting education. In this respect, it is examined whether different education programs affect the perception of accounting education. In this context, data obtained from students studying in Business Administration, Economics, International Trade and Banking and Finance departments at Çankırı Karatekin University were examined. In the study demographic characteristics were analyzed by frequency analysis and the other data by factor analysis, paired t test, Pearson Correlation test and multiple regression analysis. As a result, it has been determined that the characteristics of the students in different education programs affect the perspective of financial accounting education.

Keywords: Accounting Education, Factor Analysis, Paired T Test, Spacing Model.

1.Giriş

Küreselleşme hayatın birçok alanını etkilediği gibi eğitim-öğretim faaliyetlerini de etkilemektedir. Bu etkileşimden muhasebe eğitimi de etkilenmektedir. Bu doğrultuda muhasebe eğitiminin, üniversitelerde gelişmelere uygun bir anlayışla ve gerekli donanımlarla verilmesi gerekmektedir. Çünkü muhasebe sıklıkla gelişmelerin yaşandığı ve öğrencilerin bu gelişmelerden hemen haberdar olması gereken (Karacaer & Taş, 2004:7); gelişmelere göre kendini güncelleyen bir bilim dalıdır (Şakrak, 2001:115-119). Diğer taraftan lisans düzeyinden başlayarak muhasebe eğitimi alan öğrencilerin yaşanan gelişmelerin farkında olarak; muhasebe eğitimi için gerekli altyapıya sahip olması gerekmektedir. Öğrenciler sahip oldukları uygun altyapı ile birlikte; analiz edebilme (Choi, 1993), iletişim, bilgi teknolojisi kullanımı, karar alma, sürekli öğrenme, takım çalışması ve liderlik (Mohammed & Lashine, 2003:11) gibi eğitim çıktılarını birleştirdiklerinde değişen koşullara göre yenilenen ideal muhasebe eğitimi ortaya çıkmaktadır (Arsoy, Bora & Selimoğlu, 2014: 123).

Türkiye'deki muhasebe eğitimi, doğrudan herhangi bir ülkeden alınmamasına rağmen, gelişmiş ülkelerden etkilenmektedir (Çürük, 2001). Ayrıca finansal piyasalarda yaşanan gelişmeler ile alakalı olarak yapılan düzenlemeler muhasebe eğitimine yansımaktadır. Diğer taraftan bilim dallarının birbirleri ile olan etkileşimleri neticesinde muhasebe eğitimi, Türkiye'de de üniversitelerde farklı eğitim programlarına sunulmaktadır.

Farklı eğitim programlarında muhasebe eğitimi verilmesi yaşanan teknolojik gelişmeler, doğru bilgi ihtiyacı, nitelikli iş gücü ihtiyacı gibi etmenler nedeni ile gerekli görülmektedir. Ancak muhasebe eğitimi alan her eğitim programındaki öğrencinin muhasebe eğitimine yönelik algısı değişmektedir. Bu çalışma, muhasebe eğitimi alan farklı programlardaki öğrencilerin muhasebe eğitimine yönelik algılarını etkileyen unsurları belirlemek amacıyla yapılmaktadır.

2.Literatür Taraması

Muhasebe eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında; üniversite, bölüm, öğrenci yeterlilikleri, ihtiyaçlar (Adler, 1999), muhasebe meslekleri (Çukacı & Elagöz, 2006), bilgi teknolojisi kullanımı (Hatunoğlu,2006) ve öğrenmeyi öğrenmiş öğrenciler (Kelly, Davey & Haigh, 1999) gibi unsurların muhasebe eğitiminin etkileyen faktörler olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca Amerikan İşletme Fakülteleri Birliği Akreditasyon Konseyi (Accreditation Council of the American Assembly of Collegiate Schools of Business AACSB), muhasebe eğitiminin yükseköğretim kurumlarında farklı programlara akredite eden bir kuruluş olmakla birlikte; akreditasyon işlemlerini öğrenciler, öğretim üyeleri, fiziki imkanlar, eğitim programları ve mali imkanlara göre hazırlanmış standartlar üzerinden yürütmektedir (Çelik & Gürdal, 1999).

Muhasebe eğitiminin kalitesi ile ilgili yapılan başka bir çalışmada ise muhasebe eğitimini etkileyen faktörler olarak; ekonomik gelişmeler, teknolojik gelişmeler, yönetim, öğretim üyesi ve öğrenci sıralanmaktadır (Karasioğlu & Duman, 2011:169).

Bazı çalışmalarda ise muhasebe eğitimi ile iş dünyası arasındaki ilişki incelenmektedir (Çürük & Doğan, 2001 ve Şengel, 2011). Zaif & Ayanoğlu (2007), Apostolou vd. (2010), Daştan (2009), Sakarya & Kara (2010) ve Dönmez vd. (2010) ise yaptıkları çalışmalarda ders programları ile muhasebe eğitimi arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Bazı çalışmalarda ise öğretiminin özellikleri (Erol & Erkan, 2010), uygulamalı eğitim (Korukçuoğlu, 1998) teknikleri ile muhasebe eğitimi ilişkisi incelenmektedir. Ünal & Doğanay (2009) ise çalışmalarında mevcut muhasebe eğitiminin yetersizliğinden bahsetmektedir.

Ballantine vd. (2008) ve (Çürük & Doğan, 2002) yaptıkları çalışmalarda farklı eğitim programlarının ve cinsiyetin muhasebe eğitimini etkilediğini tespit etmiştir.

3.Araştırmanın Metodolojisi

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, farklı eğitim programlarında eğitim gören öğrencilerin muhasebe eğitimine yönelik algılarını etkileyen faktörleri tespit etmektir.

3.2. Araştırmanın Kapsamı

Bu çalışma kapsamında Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde muhasebe eğitimi alan öğrencilerden elde edilen veriler kullanılmıştır.

3.3.Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada elde edilen veriler boşluk modeli kullanılarak değerlendirilmiştir. Boşluk modelinde beklenti ve algı arasındaki fark, boşluk olarak ifade edilmektedir (Parasuraman vd., 1990: 41-50). Dölarslan (2013) ise beklenti ve algı arasındaki farkı tatmin düzeyi olarak tanımlamaktadır. Bu nedenle çalışmanın analiz kısmında

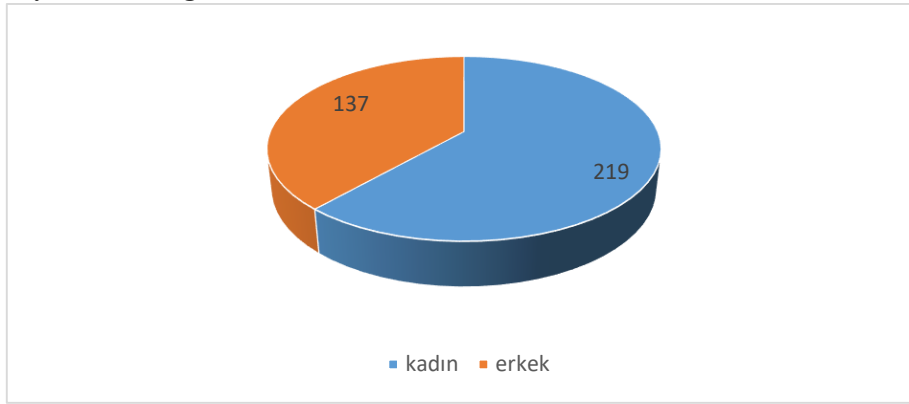
kullanılacak veriler iki boyutlu boşluk modeline göre oluşturularak değerlendirilmiştir. Analiz için öncelikle literatürde yer alan çalışmalardan oluşturulan değişkenler (sorular) muhasebe eğitimi için katılımcıların beklenti düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Beklenti düzeylerinin belirlenmesinin nedeni ise mevcut muhasebe eğitime yönelik algıların, beklentileri temsil etmeyeceğidir. Başka bir ifade ile öğrencilerin muhasebe eğitimi ile ilgili algıları çoğu zaman beklenti düzeyinin üstünde ya da altında kalabilmektedir. Muhasebe eğitimini etkileyen değişkenleri ve bu değişkenlerin alt boyutlarını belirlemek amacıyla her bir değişken için sırasıyla önce geçerlilik (açıklayıcı faktör) analizi, daha sonra ise güvenilirlik (iç tutarlılık) analizi gerçekleştirilmiştir. Ardından da beklenen ve algılanan durum sorularına faktör analizi uygulanarak boyutlar belirlenmiştir. Daha sonra algılanan durumlar ile Paired T-testi ve son olarak regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Analizler gerçekleştirilirken IBM SPSS 20.0 programı kullanılmıştır.

3.4. Demografik Özellikler

Çalışma kapsamında yer alan öğrencilerin demografik bilgileri aşağıda yer almaktadır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

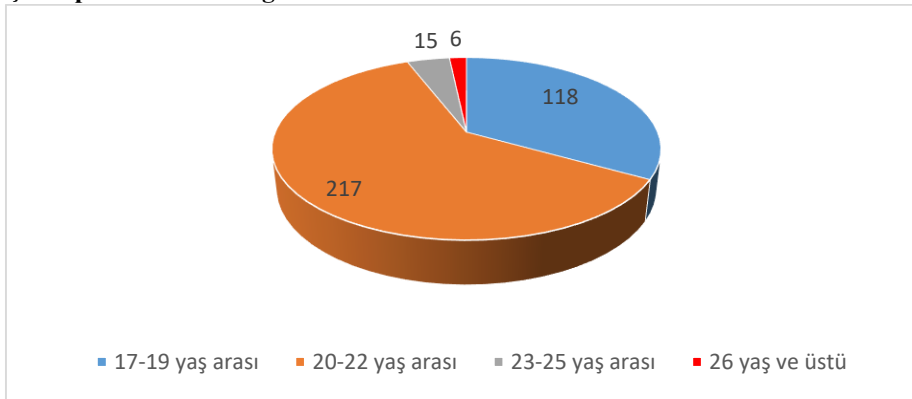
Grafik-1: Cinsiyete Göre Dağılım

Grafik-1’de görüldüğü üzere çalışmaya katılan öğrencilerin %62’si kadın %38’i ise erkektir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş gruplarına göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

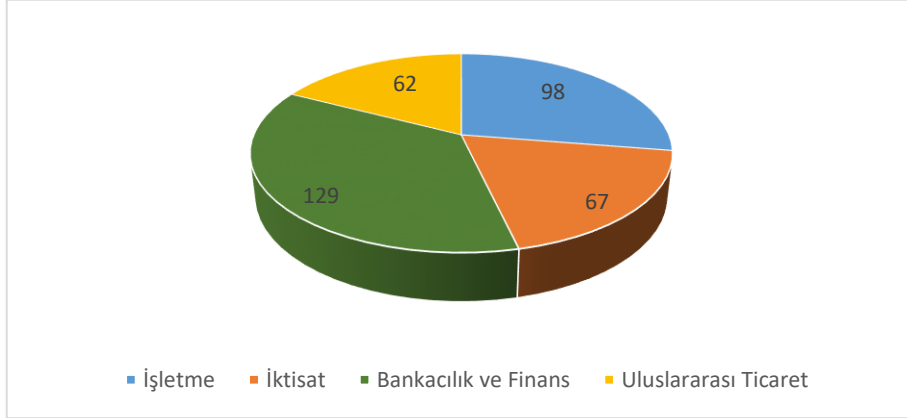
Grafik-2: Yaş Gruplarına Göre Dağılım

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında katılımcıların %61’inin 20-22 yaş aralığında olduğu anlaşılmaktadır.

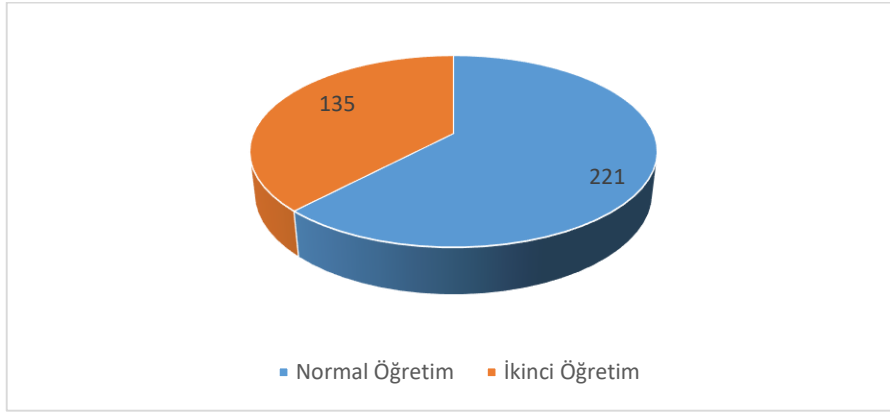
Çalışma kapsamında yer alan öğrencilerin eğitim programlarına göre dağılımı aşağıda gösterilmektedir.

Grafik-3: Eğitim Programlarına Göre Dağılım

Çalışma kapsamında yer alan öğrencilerin eğitim programlarına göre dağılımına bakıldığında, çalışmaya katılan öğrencilerin %36'sının Bankacılık ve Finans bölümü ve %28'inin işletme bölümü öğrencilerinden oluştuğu anlaşılmaktadır.

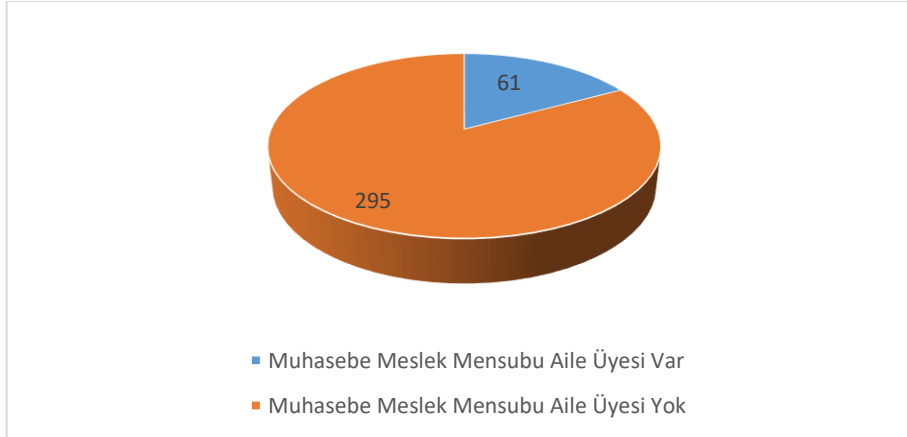
Grafik-4: Öğretim Türlerine Göre Dağılım

Grafik-4'te çalışmaya katılan öğrencilerin öğretim türlerine göre dağılımı yer almaktadır. Bu grafiğe göre çalışmaya katılan öğrencilerin %62'si normal öğretimde okuyan öğrencilerden oluşmaktadır.

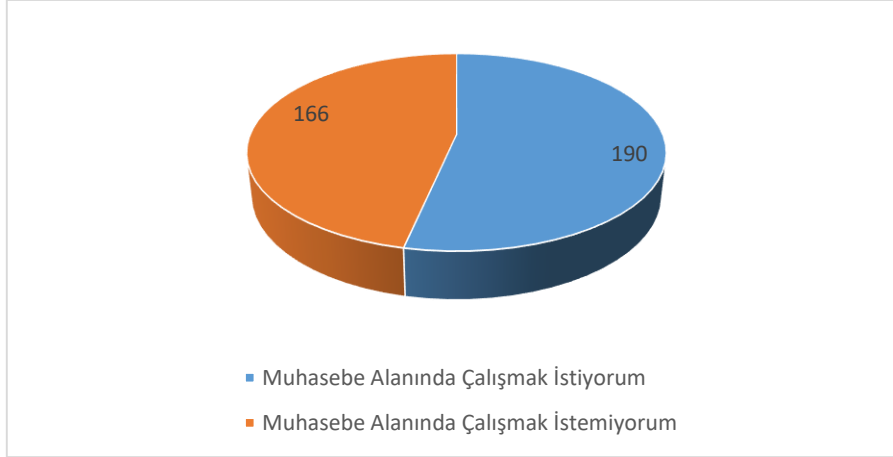
Çalışmaya katılan öğrencilerin ailelerinde muhasebe alanında meslek sahibi olanların ve olmayanların dağılımı aşağıda gösterilmektedir.

Grafik-5: Muhasebe Meslek Mensubu Aile Üyesi Varlığı Dağılımı

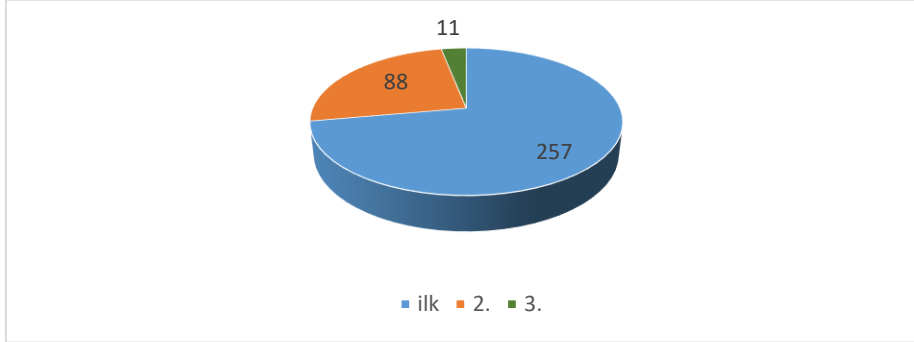
Grafik-5'e göre çalışmaya katılan öğrencilerin %17'sinin ailesinde muhasebe alanında çalışan bir birey bulunmaktadır.

Grafik-6: Gelecekte Muhasebe Alanında Çalışma İsteği Dağılımı

Grafik-6'da çalışmaya katılan öğrencilerin gelecekte muhasebe alanında bir meslek sahibi olma yönündeki istekleri yer almaktadır. Bu grafiğe göre katılımcıların %53'ü gelecekte muhasebe alanındaki mesleklerden birinde çalışmak istemektedir.

Grafik-7: Dersin Alınma Sayısına Göre Dağılım

Grafik-7'de çalışmaya katılan öğrencilerin finansal muhasebe dersini kaçınıcı kez aldıklarına göre dağılımı yer almaktadır. Bu grafiğe göre çalışmaya katılan öğrencilerin %72'si finansal muhasebe dersini ilk kez almışlardır.

Tablo 1: Muhasebe Alanında Çalışma İsteğini Etkileyen Demografik Özellikler

DEMOGRAFİK ÖZELLİK	MUHASEBE ALANINDA ÇALIŞMAK İSTEYEN	ÇALIŞMAYA KATILAN KİŞİ SAYISI	ORAN
Kadın	131	219	59,82%
Erkek	59	137	43,07%
17-19 yaş arası	57	118	48,31%
20-22 yaş arası	124	217	57,14%
23-25 yaş arası	6	15	40,00%
26 yaş ve üstü	3	6	50,00%
İşletme	54	98	55,10%
İktisat	31	67	46,27%
Bankacılık ve Finans	79	129	61,24%
Uluslararası Ticaret	26	62	41,94%

Normal Öğretim	122	221	55,20%
İkinci Öğretim	68	135	50,37%
Muhasebe Meslek Mensubu Aile Üyesi Var	33	61	54,10%
Muhasebe Meslek Mensubu Aile Üyesi Yok	157	295	53,22%
Dersi İlk Kez Alan	140	257	54,47%
Dersi İkinci Kez Alan	46	88	52,27%
Dersi Üçüncü Kez Alan	4	11	36,36%

Tablo-1'e göre kadınlar, muhasebe alanında bir meslekte çalışmayı erkeklerden daha çok istemektedir. Ayrıca yine tabloya göre muhasebe mesleklerine yönelik ilginin en yoğun olduğu yaş aralığı 20-22 yaş olarak gerçekleşmiştir. Tabloya göre Bankacılık ve Finans Bölümü öğrencilerinin muhasebe mesleklerinde çalışmaya daha istekli oldukları anlaşılmaktadır. Diğer taraftan ailesinde muhasebe meslek mensubu bulunması yada bulunmaması, öğrencileri gelecekte muhasebe alanında çalışma konusunda hemen hemen aynı oranda etkilemektedir. Son olarak dersi tekrar alma sayısı arttıkça öğrencilerin muhasebe mesleklerinde çalışma isteğinin azaldığı görülmektedir.

3.5. Araştırmanın Bulguları

Farklı eğitim programlarında yer alan öğrencilerin finansal muhasebe dersine yönelik algıları ile ilgili önceki çalışmalar incelenerek aşağıda verilen hipotezler oluşturulmuştur.

Finansal muhasebe dersi alan öğrencilerin, bu dersin içeriği ve uygulaması ile alakalı olarak bu derse yönelik algıları değişmekte olduğu yapılan bazı çalışmalarda ortaya çıkmaktadır (Korukçuoğlu 1998, Hatunoğlu 2006, Ünal & Doğanay 2009). Ayrıca öğrencinin aldığı dersin içeriğini bilerek derse yönelik hazırlık yapması, önce başarıyı ardından başarıya yönelik motivasyonu geliştirmektedir. Bu nedenle dersin özelliklerinin farklı eğitim programlarındaki öğrencilerin finansal muhasebe dersine yönelik algılarını etkileyeceği düşünülmektedir.

H1: Dersin özellikleri, farklı eğitim programlarında yer alan öğrencilerin finansal muhasebe dersine yönelik algılarını olumlu yönde etkilemektedir.

Her ders için dersi veren eğitiminin özellikleri, o dersi alan öğrencilerin algısını şüphesiz etkilemektedir. Bu konuda Çelik & Gürdal (1999), Karasioğlu & Duman (2011), Erol & Erkan (2010) yaptıkları çalışmalarda muhasebe eğitimi veren öğretim üyelerinin etkilerinden bahsetmektedir. Bu sebeple dersi veren eğitiminin özelliklerinin öğrencilerin finansal muhasebe dersine yönelik algılarını etkileyeceği düşünülmektedir.

H2: Dersi veren eğitiminin özellikleri, farklı eğitim programlarında yer alan öğrencilerin finansal muhasebe dersine yönelik algılarını olumlu yönde etkilemektedir.

Eğitimin gerçekleştiği kurumların özellikleri de öğrencilerin derse yönelik algılarını etkilemektedir. Adler (1999) ve Çelik & Gürdal (1999) yaptıkları çalışmalarda muhasebe eğitiminin verildiği kurumların özelliklerinin öğrencilerin muhasebe eğitimine yönelik algılarını etkilediklerini tespit etmişlerdir. Bu nedenle dersin verildiği kurumun özelliklerinin öğrencilerin finansal muhasebe dersine yönelik algılarını etkileyeceği düşünülmektedir.

H3: Dersin verildiği kurumun özellikleri, farklı eğitim programlarında yer alan öğrencilerin finansal muhasebe dersine yönelik algılarını olumlu yönde etkilemektedir.

Dersi alan öğrencinin özellikleri de öğrencilerin derse yönelik algılarını etkilemektedir. Adler (1999), Kelly, Davey & Haigh (1999), Çelik & Gürdal (1999) ve Karasioğlu & Duman (2011) yaptıkları çalışmalarda muhasebe eğitimi alan öğrencilerin özelliklerinin, öğrencilerin muhasebe eğitimine yönelik algılarını etkilediğini tespit etmişlerdir. Diğer taraftan farklı eğitim programlarında yer alan öğrencilerin özellikleri de diğerlerinden farklı olması beklenmektedir. Bu doğrultuda muhasebe eğitimi alan öğrencilerin özelliklerinin öğrencilerin finansal muhasebe dersine yönelik algılarını etkileyeceği düşünülmektedir.

H4: Dersi alan öğrencilerin özellikleri, farklı eğitim programlarında yer alan öğrencilerin finansal muhasebe dersine yönelik algılarını olumlu yönde etkilemektedir.

Muhasebe mesleklerinin özellikleri ve bu mesleklerin iş dünyası ile ilişkileri de öğrencilerin muhasebe eğitimine yönelik algılarını etkileyen bir başka önemli faktördür (Çürük & Doğan, 2001 ve Şengel, 2011). Diğer taraftan farklı eğitim programlarında okuyan öğrencilerin muhasebe mesleklerin bakışları da şüphesiz farklı olmaktadır. Bu nedenle muhasebe mesleklerinin özelliklerinin öğrencilerin finansal muhasebe dersine yönelik algılarını etkileyeceği düşünülmektedir.

H5: Muhasebe mesleklerinin özellikleri, farklı eğitim programlarında yer alan öğrencilerin finansal muhasebe dersine yönelik algılarını olumlu yönde etkilemektedir.

3.5.1. Muhasebe Eğitimini Etkileyen Faktörlerin Tespiti

Demografik özellikler incelendikten ve hipotezler oluşturulduktan sonra, öğrencilerin muhasebe dersine yönelik algılarının boyutları ortaya çıkarılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle dersin özellikleri için boyut tespiti yapılmıştır.

3.5.1.1. Dersin Özellikleri

Dersin özellikleri için yapılan faktör analizi ve neticesinde oluşan boyut hakkındaki bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2: Dersin Özellikleri KMO Testi ve Beklenen Durum Toplam Varyans Açıklama Tablosu

Bileşen	İlk Özdeğer		
	Toplam	Varyans Yüzdesi	Kümülatif Yüzde
1	2,798	69,941	69,941
2	0,658	16,460	86,401
3	0,336	8,409	94,810
4	0,208	5,190	100,000
Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği Testi (KMO)			,792

Dersin özellikleri beklenen durum sorularının faktör analizinde KMO değeri 0,792 bulunmuştur. Bu durumda veriler faktör analizine uyumlu kabul edilmektedir. Tablo-2'ye göre özdeğerleri birden büyük bir bileşen bulunduğundan, modele alınacak faktör sayısı bir olarak tespit edilmiştir. Toplam sütununda bulunan ve öz değerleri 1'den büyük çıkan değişkenler, analizdeki faktör sayısını belirlemektedir (Çokluk, 2012: 230). Ayrıca ortaya çıkan bir faktörün toplam varyansın %69,94'ünü açıkladığı görülmektedir.

Tablo-3: Dersin Özellikleri Beklenen Durum Faktörlerinin Güvenilirlik Testi

Faktörler	Cronbach's Alfa	Bileşen Sayısı
Muhasebenin fonksiyonları ve Temel Kavramlar	,849	4

Tablo-3'e göre faktör analizi neticesinde ortaya çıkan faktörün güvenilir olduğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak dersin özellikleri beklenen durum faktör analizi sonucu ortaya çıkan bir boyut içerdiği bileşenlere göre tabloda adlandırılmıştır.

3.5.1.2. Dersi Veren Eğitiminin Özellikleri

Dersi veren eğitiminin özellikleri için yapılan faktör analizi ve neticesinde oluşan boyut hakkındaki bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4: Dersi Veren Eğitiminin Özellikleri KMO Testi ve Beklenen Durum Toplam Varyans Açıklama Tablosu

Bileşen	İlk Özdeğer		
	Toplam	Varyans Yüzdesi	Kümülatif Yüzde
1	2,896	57,929	57,929
2	0,827	16,542	74,471
3	0,540	10,809	85,280
4	0,423	8,456	93,736
5	0,313	6,264	100,000
Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği Testi (KMO)			,811

Dersi veren eğitiminin özellikleri beklenen durum sorularının faktör analizinde KMO değeri 0,811 bulunmuştur. Bu durumda veriler faktör analizine uyumlu kabul edilmektedir. Tablo-4'e göre özdeğerleri birden büyük bir bileşen olduğundan, modele alınacak faktör sayısı bir olarak tespit edilmiştir. Ayrıca ortaya çıkan bir faktörün toplam varyansın %57,93'ünü açıkladığı görülmektedir.

Tablo 5: Dersi Veren Eğitiminin Özellikleri Beklenen Durum Faktörlerinin Güvenirlik Testi

Faktörler	Cronbach's Alfa	Bileşen Sayısı
Dersi Veren Eğitiminin Dersi Anlaşılır Şekilde Anlatması	,812	5

Tablo-5'e göre faktör analizi sonucunda ortaya çıkan faktörün güvenilir olduğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak dersi veren eğitiminin özellikleri beklenen durum faktör analizi sonucu ortaya çıkan bir boyut içerdiği bileşenlere göre tabloda adlandırılmıştır.

3.5.1.3. Dersin Verildiği Kurumun Özellikleri

Dersin verildiği kurumun özellikleri için yapılan faktör analizi ve neticesinde oluşan boyut hakkındaki bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 6: Dersin Verildiği Kurumun Özellikleri KMO Testi ve Beklenen Durum Toplam Varyans Açıklama Tablosu

Bileşen	İlk Özdeğer		
	Toplam	Varyans Yüzdesi	Kümülatif Yüzde
1	2,114	52,837	52,837
2	0,895	22,369	75,206
3	0,617	15,421	90,627
4	0,375	9,373	100,000
Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği Testi (KMO)			,714

Dersin verildiği kurumun özellikleri beklenen durum sorularının faktör analizinde KMO değeri 0,714 bulunmuştur. Bu durumda veriler faktör analizine uyumlu kabul edilmektedir. Tablo-6'ya göre özdeğerleri birden büyük bir bileşen olduğundan, modele alınacak faktör sayısı bir olarak tespit edilmiştir. Ayrıca ortaya çıkan bir faktörün toplam varyansın %52,84'ünü açıkladığı görülmektedir.

Tablo 7: Dersin Verildiği Kurumun Özellikleri Beklenen Durum Faktörlerinin Güvenirlik Testi

Faktörler	Cronbach's Alfa	Bileşen Sayısı
Dersin Verildiği Kurum Ders İçin Gerekli İmkanları Sunmaktadır	,706	4

Tablo-7'ye göre faktör analizi sonucunda ortaya çıkan faktörün güvenilir olduğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak dersin verildiği kurumun özellikleri beklenen durum faktör analizi sonucu ortaya çıkan bir boyut içerdiği bileşenlere göre tabloda adlandırılmıştır.

3.5.1.4. Dersin Alan Öğrencinin Özellikleri

Dersi alan öğrencinin özellikleri için yapılan faktör analizi ve neticesinde oluşan boyut hakkındaki bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 8: Dersin Alan Öğrencinin Özellikleri KMO Testi ve Beklenen Durum Toplam Varyans Açıklama Tablosu

Bileşen	İlk Özdeğer		
	Toplam	Varyans Yüzdesi	Kümülatif Yüzde
1	3,321	55,359	55,359
2	0,758	12,635	67,994
3	0,707	11,785	79,779
4	0,526	8,768	88,547
5	0,386	6,436	94,983
6	0,301	5,017	100,000
Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği Testi (KMO)			,814

Dersi alan öğrencinin özellikleri beklenen durum sorularının faktör analizinde KMO değeri 0,814 bulunmuştur. Bu durumda veriler faktör analizine uyumlu kabul edilmektedir. Tablo-8'e göre özdeğerleri birden büyük bir bileşen olduğundan, modele alınacak faktör sayısı bir olarak tespit edilmiştir. Ayrıca ortaya çıkan bir faktörün toplam varyansın %55,36'sını açıkladığı görülmektedir.

Tablo 9: Dersi Alan Öğrencinin Özellikleri Beklenen Durum Faktörlerinin Güvenirlik Testi

Faktörler	Cronbach's Alfa	Bileşen Sayısı
-----------	-----------------	----------------

Dersi Alan Öğrencinin Yetenek ve Becerileri Yeterlidir	,764	6
--	------	---

Tablo-9'a göre faktör analizi sonucunda ortaya çıkan faktörün güvenilir olduğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak dersi alan öğrencinin özellikleri beklenen durum faktör analizi sonucu ortaya çıkan bir boyut içerdiği bileşenlere göre tabloda adlandırılmıştır.

3.5.1.5. Muhasebe Alanındaki Mesleklerin Özellikleri

Muhasebe alanındaki mesleklerin özellikleri için yapılan faktör analizi ve neticesinde oluşan boyut hakkındaki bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 10: Muhasebe Alanındaki Mesleklerin Özellikleri KMO Testi ve Beklenen Durum Toplam Varyans Açıklama Tablosu

Bileşen	İlk Özdeğer		
	Toplam	Varyans Yüzdesi	Kümülatif Yüzde
1	2,561	64,031	64,031
2	0,688	17,202	81,232
3	0,421	10,516	91,749
4	0,330	8,251	100,00
Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği Testi (KMO)			,743

Muhasebe alanındaki mesleklerin özellikleri beklenen durum sorularının faktör analizinde KMO değeri 0,743 bulunmuştur. Bu durumda veriler faktör analizine uyumlu kabul edilmektedir. Tablo-10'a göre özdeğerleri birden büyük bir bileşen olduğundan, modele alınacak faktör sayısı bir olarak tespit edilmiştir. Ayrıca ortaya çıkan bir faktörün toplam varyansın %64,03'ünü açıkladığı görülmektedir.

Tablo 11: Muhasebe Alanındaki Mesleklerin Özellikleri Beklenen Durum Faktörlerinin Güvenirlik Testi

Faktörler	Cronbach's Alfa	Bileşen Sayısı
Muhasebe Alanındaki Meslekleri Bilmek Motive Eder	,764	6

Tablo-11'e göre faktör analizi sonucunda ortaya çıkan faktörün güvenilir olduğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak muhasebe alanındaki mesleklerin özellikleri beklenen durum faktör analizi sonucu ortaya çıkan bir boyut içerdiği bileşenlere göre tabloda adlandırılmıştır.

4. Analiz Sonuçları

Faktör analizi neticesinde muhasebe eğitimi etkileyen faktörlerin boyutları belirlenmiştir. Aşağıda bulunan boyutların algılanan ve beklenen durum kıyaslamaları için yapılan Paired T-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 12: Muhasebe Eğitimi Beklenen-Algılanan Eşli Örnekler T-testi

Eşleşme	t değeri	Anlamlılık	Ortalama Farkı
Muhasebenin fonksiyonları ve Temel Kavramlar	2,580	,010	,049
Dersi Veren Eğitimcinin Dersi Anlaşılır Şekilde Anlatması	-9,703	,000	,063
Dersin Verildiği Kurum Ders İçin Gerekli İmkanları Sunmaktadır	-13,302	,000	,096
Dersi Alan Öğrencinin Yetenek ve Becerileri Yeterlidir	-9,411	,000	,107
Muhasebe Alanındaki Meslekleri Bilmek Motive Eder	-2,990	,003	,110

Paired Samples Testi sonuçlarına göre anlamlılık düzeyi bütün eşleşmelerde 0,05'ten küçük çıkması neticesinde algılanan durum ile beklenen durum arasında bir fark olduğu kabul edilmiştir. Çalışma kapsamında yer alan öğrencilerin muhasebe eğitimi hakkındaki mevcut durumları olması gereken durumun altında kaldığı görülmektedir. Bu doğrultuda; ders özellikleri, dersi veren eğitimcinin özellikleri, dersin verildiği kurumun özellikleri, dersi alan öğrencinin özellikleri ve muhasebe mesleklerinin özellikleri açısından bakıldığında öğrencilerin mevcut algılarının beklentilerinin altında kaldığı anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin muhasebe eğitimi etkileyen boyutlar ile öğrencilerin farklı eğitim programlarında bulunmaları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 13: Çoklu Regresyon Analizi

Değişkenler	T değeri	Anlamlılık
Sabit değişken	5,166	0,000

Meslek Ö.	-1,333	0,183
Ders Ö.	-0,896	0,371
Eğitimci Ö.	0,898	0,370
Kurum Ö.	-0,697	0,486
Öğrenci Ö.	4,263	0,000*
Durbin-Watson	1,844	
Düzeltilmiş R ²	%41	
Model Anlamlılık	0,001	

Çoklu regresyon analizi neticesinde farklı eğitim programlarında eğitim gören öğrencilerin finansal muhasebe dersine yönelik algılarını, sadece öğrencinin özelliklerinin etkilediği tespit edilmiştir. Bu durumda sadece H4 kabul edilirken; H1,H2,H3 ve H5 reddedilmiştir.

Çoklu regresyon sonuçlarına ilaveten korelasyon analizi yapılmıştır. Aşağıdaki tabloda değişkenler arası korelasyon gösterilmektedir.

Tablo 14: Korelasyon Tablosu

Değişkenler	Bölüm	Ders Öz.	Eğitimci Ö.	Kurum Ö.	Öğrenci Ö.	Meslek Ö.
Bölüm	1	-0,028	0,052	-0,017	0,210**	0,014
Ders Ö.	-0,028	1	0,316**	0,121*	0,110*	0,211**
Eğitimci Ö.	0,052	0,316**	1	0,076	0,173**	0,280**
Kurum Ö.	-0,017	0,121*	0,076	1	0,127*	0,109*
Öğrenci Ö.	0,210**	0,110*	0,173**	0,127*	1	0,380**
Meslek Ö.	0,014	0,211**	0,280**	0,109*	0,380**	1
** Anlamlılık düzeyi %1				*Anlamlılık düzeyi %5		

Tablo-14'e göre farklı eğitim programlarında yer alan öğrencilerin muhasebe eğitimine yönelik algılarını etkileyen en önemli faktör öğrencinin özellikleridir. Bu duruma göre muhasebe eğitimi alan öğrencilerin yeteneklerinin ve becerilerinin muhasebe eğitimi için yeterli olup olmaması, öğrencilerin finansal muhasebe dersine yönelik algılarını olumlu yönde etkilemektedir.

5.Sonuç

Çalışmada farklı eğitim programlarında yer alan öğrenciler için finansal muhasebe dersine yönelik algılarını etkileyen faktörler araştırılmıştır. Bu bağlamda literatürde yer alan çalışmalardan yararlanılarak hazırlanan anket soruları, Çankırı Karatekin Üniversitesi'nde İşletme, İktisat, Uluslararası Ticaret ile Bankacılık ve Finans bölümlerinde eğitim görmekte olan öğrencilere sorulmuştur. Anket soruları neticesinde elde edilen verilerle faktör analizi, Paired Samples T-testi, Pearson Korelasyon Testi ve çoklu regresyon analizi yapılmıştır.

Çalışma kapsamında yer alan öğrencilerin demografik özelliklerine göre elde edilen bulgulara bakıldığında cinsiyetin muhasebe eğitimine bakış açısını etkilediği görülmektedir. Kadınların muhasebe eğitimine devam ederek muhasebe alanında çalışma isteği %60 civarında iken erkekler %43 civarında bir isteğe sahiptir. 20-22 yaş grubu içinde yer alan bireylerin muhasebe eğitimini devam ettirmeye daha yatkın oldukları tespit edilmiştir. Farklı eğitim programlarında okuyan öğrencilerden Bankacılık ve Finans bölümünde okuyanların muhasebe eğitimine devam etme yönündeki eğilimi diğer bölümlere göre daha fazladır. Diğer taraftan öğretim türlerinin farklılığı ve ailede muhasebe meslek mensubunun varlığı muhasebe eğitimine yönelik bakış açısını pek fazla değiştirmemektedir. Finansal muhasebe dersinin tekrar alınmasının, öğrencilerin muhasebe eğitimine yönelik bakış açılarını olumsuz etkilediği elde edilen bulgular arasındadır.

Yapılan analizler neticesinde ise finansal muhasebe eğitimi alan öğrencilerin özelliklerinin muhasebe eğitimine bakış açılarını olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Bu doğrultuda finansal muhasebe eğitimi alan öğrencinin ders için gerekli yetenek ve becerileri arttıkça; öğrencilerin muhasebe eğitimine yönelik algıları olumlu yönde gelişmektedir. Bu çalışma neticesinde dersin içeriği ve işleniş, dersi veren eğitimcinin özellikleri, dersin verildiği kurumun özellikleri ve gelecekte yapılabilecek muhasebe mesleklerinin özelliklerinden önce dersi alan öğrencinin özellikleri yeterli seviyeye ulaştırılmalıdır.

Kaynakça

Adler, R. W. (1999). Five ideas designed to rile everyone who cares about accounting education, *Accounting Education*, 8(3), 241-247.

- Apostolou, B., Hassell J. M. , Rebele, J. E. & Watson, S. F. (2010). Accounting education literature review (2006–2009). *Journal of Accounting Education*, 28(3-4),145-197.
- Arsoy, A.P., Bora, T. & Selimoğlu, S. (2014). Muhasebe eğitimindeki bilgi, beceri ve eğitim tekniklerinin gerekliliklerine ilişkin beklentiler: Türkiye’deki akademisyenlere ve meslek mensuplarına yönelik bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 10(23), 121-136
- Ballantine, J. A., Duff, A. & Larres, P. M. (2008). Accounting and business students’ approaches to learning: A longitudinal study. *Journal of Accounting Education*, 26(4), 188-201.
- Choi, F. D. S. (1993). Accounting education for the 21th century: Meeting the challenges. *Issues in Accounting Education*, August, 423-430.
- Çelik, O., & Gürdal, K. (1999). Muhasebe eğitiminde kalite arayışları ve akreditasyon (eşdeğerleme) standartları, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 1(2), 45-67.
- Çokluk Ö., Şekercioğlu, G. & Büyüköztürk, Ş., (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi
- Çukacı, Y. C., & Elagöz, İ. (2006). Muhasebe derslerinde kullanılan öğretim yöntemleri ile öğrenme stillerinin ilişkisinin ortaya konulması ve Dokuz Eylül Üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi’nde bir uygulama, *D.E.Ü.İ.B.F.Dergisi*, 21(1), 147-164.
- Çürük, T., & Doğan, Z. (2001). Muhasebe eğitiminin işletmelerin taleplerini karşılama düzeyi: Türkiye örneği, *ODTÜ Gelişim Dergisi*, 28(3-4), 281-310.
- Çürük, T., & Doğan, Z. (2002). Muhasebe ders ve içeriklerinin verilme düzeyleri konusunda işletmelerin üniversitelerden taleplerinin tespitine ilişkin bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi*, 17(1), 107-126.
- Daştan, A. (2009). Etik eğitiminin muhasebe eğitimindeki yeri ve önemi: Türkiye değerlendirmesi. *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, 26 (1), 281-311.
- Dölarıslan E.Ş. (2013). Kalite, değer ve tatminin davranışsal niyet üzerine etkileri: perakendecilik sektöründe alternatif modellerin değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Ankara, 31(2)
- Hatunoğlu, Z. (2006). Muhasebe eğitiminde bilgi teknolojisi kullanımının sunum kalitesine olan etkilerinin tespitine ilişkin bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 30, 190-200.
- Karacaer, S., & Taş, A. (2004). Muhasebe eğitiminde kalite çalışmaları: Muhasebe dersi değerlendirmesi üzerine bir uygulama. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 6(2), 1-14.
- Karasioğlu, F.& Duman, H. (2011). Meslek yüksekokullarında muhasebe eğitimi ve kalitesi üzerine bir not. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 165-80.
- Kelly, M., Davey, H., & Haigh, N. (1999) Contemporary accounting education and society. *Accounting Education*, 8(4), 321-340.
- Korukçuoğlu, A. (1998). İşletmelerde muhasebe eğitimi ve üniversitelerle işbirliği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi*, 13(2), 13-24.
- Mohammed, E. K. A., & Lashine, S. H. (2003). Accounting knowledge and skills and the challenges of a global business environment. *Managerial Finance*, 29(7), 3-16.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V.A. & Berry, L.L. (1990). *Delivering Quality Service*, NewYork, The Free Press.
- Sakarya, Ş. & Kara, S. (2010). Türkiye’de muhasebe meslek etiğine yönelik düzenlemeler ve meslek mensupları tarafından algılanması üzerine bir alan araştırması. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12(18), 57-72.
- Şakrak, M. (2001, Mayıs). Muhasebe eğitiminde amaç tanımının değişim gereği: Fonksiyonel yönetici ve çalışanların muhasebe eğitimi, XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Tekirova/Antalya.
- Ünal, O. & Doğanay, M. (2009). Lisans düzeyindeki muhasebe eğitiminin etkinliği: Sayıştay özelinde ampirik bir çalışma, *Sayıştay Dergisi*, 74-75, 117-138.

Zaif, F. & Ayanoglu, Y. (2007). Muhasebe eğitiminde kalitenin artırılmasında ders programlarının önemi: Türkiye'de bir inceleme, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 115-136.